

Titel: Svar på Louis Hjelmslevs bemærkninger til Eli Fischer-Jørgensen, [GRUND] 137-0240

Citation: "Svar på Louis Hjelmslevs bemærkninger til Eli Fischer-Jørgensen, [GRUND] 137-0240", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: [https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel\\_137-shoot-workidacc-1992\\_0005\\_137\\_GRUND\\_0240.pdf](https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_137-shoot-workidacc-1992_0005_137_GRUND_0240.pdf) (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

Svar på Hj. s bemærkninger til Efff 9-'lo (stødet)

o

Regel 1. Med/visse typer " mente jeg visse tryktyper (nemlig svagtryk + stærktryk), da jeg ellers ikke saa nogen grund til ± todelingen af regelen i 1) kenematiske kompos. af bes. emt tryk- type 2) plerematiske uden denne begrænsning.- Men som ex. ihærdig viser, kunde det ikke opstilles saaledes, derfor»forstod jeg det ikke.

Men naar man kaxx har stød i sidste led af typen lovprise, xxxvisxx (og iøvrigt særligtx hyppigt i trolove, ihærdig etc denne type) saa viser det at stødet ikke har nowet at gøre med implikationen af stærktryk i svagtryk, men udelukkende med at det er sidste led i sammensætningen\* -

\* J

xxk Det er jo ogsaa kun i sidste led af smst. at et reduce- ret stærktryk har stød, i første led har det det ikke ( trolove, 4 og tils.v i grupper: gaa 'ud. ) » Iøvrigt er jeg liat betænkelig ved formuleringen implika- tion af stærktryk i svagtryk under dominans af et stærktryk, — kx — I visse nært sammenhørende grupper xxxxxxxx har man kun eet stærktryk manifesteret, de andre reduceres ( hvilke der beva- res og hvilke der reduceres kan der ikke gives kenematiske regler for). - Jeg ser reduktionen som et signal for XHXXHhxdxxxxHX.v en saadan syntaktisk samhörighed, tnOad man nu vil kalde det). -

ZVI19 W, /7 Modt.d. / 19

H ].3ourn.N?

2

Regel 2-3 .

Jeg tror ikke der er nogensomhelst forskel på stødets bortfald uanset regel 5 og de andre. - Foran svagtryks- e mxKgiæxxxkxdSxMiåix: stød fe&gjfcx cfi løb - løbe , ly3- lyse, elsk - elske. - Da vil evt. dele eleske, men det gaar ikke altid, fx. ikke i vælge. - Det er tydeligt eet fænomen, som der maa gives én xxxix regel for. - Exempler fra pxxkk regel 3 er sjældne ved substantiver, men cf. ro Fra denne regel er der kun faa undtagelser, Hvis du ikke 'anerkender højde ( p.gr. af j-reglen), saa er der fx. bredde, men iøvrigt tror jeg det er bedre at regne med at ogsaa ord med kons.gruppe (ligesaa vel som de xxdixxgxaXxi hvor der er langvokal der bærer stød) mister støder foran svagtryks-e ( elske, vente, vælge etc), tageiser (med suffikx - de og est ) højde, dest (cf. Aage Hansen p.56) - De paa -er, stavelsesord. Fælles er ogsaa det - dermed sammenhængende fænomen at stød tabes i førstekompos.led. - Undtagelserne gælder alle grupper, man har i regel 5 fx. sindsæ , voldsmand, blomsterfrø xx&x, Fadderskab o.l. Regel 3« Jeg kan ikke se nogen principiel forskel fra regel 2 . smig. :

iaxstxxiLiixxaLsaixxdxxxXiaxdxxxiditxkxaxMkxalEæxfcxHkxxxxkiadxmed

roade.

men at der er nogle faa und- brdde, længde, yndest, hyl- el. en forklares jo som een-

(og seende)

xxkx

Samme ord kan forekomme med el. uden stød som første led ,fx. rød- rødgrød, rødgran, ske, skeskaf't - skefuld, andre kun uden stød i første led: flad - fladtrykt, bro - bropille. - 1' alle tilfælde kortvokal i den stødløse form ( rødgran og fladtrykt med lang vokal er vist lige saa sjældne som bropille med lang vokal). - D r er næppe grund til at skille ordene med d- og vokal. — Foran r og l er forkortelsen aixxxx mindre fast, den kan mangle som i maalmænd, og være fakultativ; saaXKXHKu. dyxfæx dyrlæge. - Regel 4 . Naar dak indrømme®, at denne ikke kan opretholdes, vil du saa ikke gaa med til at 2,3?og 4 slaas aa sammen under een regel: Stød er signal for stavelse med identitetspolyftong. Regel ^ : stød er signal for stavelse med kansxnaxtmarginal final kons-gruppe ( nerunder ogsaa højj) (f'orsaavidt den første er stemt) - — begge regler under den betingelse at stavelsen ikke følges af svagtryksstavelse i samme ord.( hxxjxs Dog med ususregulerede undtagelser, især hvor svagtryk er iap±i.xxxxixafxxkxxxixyx en manifestation af stærk- tryk ( d.v.s. naar stødstavelsen er 1. komp. led). Det kan ogsaa siges saadan at stavelse med langvokal el. kons.gruppe har soød , naar den er den sidste i ordet. Regel 1 siger, at selv hvor der følger svagtryksxs efter kan man have stød, naar det drejer sig om andet led af komposita. Langvokal kan usuelte forkortes m naar soavelsen er første red af kompos. xsigAe. hvor hyppigt dgt sner alhænger ax lølgenne kons., sjældent foran n

final

Eli Fischer-Jørgensen, *Louis Hjelmslev og hans kreds*,

sjælxdent foran n, h ppigt foran s og nul, vaklen foran l,r, forskelligt i forskellige ord foran st b ( haabløs, købslaa) etc., men at give faste regler for dette og blande det ind i stødreglerne er næppe tilraadeligt.